

Podwójna sprzedaż - podwójna interpretacja: od europejskich inspiracji do chińskiej praktyki prawniczej

Systemy prawne na świecie nie są identyczne, często jednak dzielą podobne instytucje prawne i te same wartości. Ekspansja prawa prywatnego zbudowanego na modelu rzymskim zdaje się tylko potwierdzać założenie o możliwości przejmowania wypracowanych w nim w nim pojęć i zasad prawnych w innym otoczeniu kulturowym. Także Chiny tworząc swoje współczesne prawo zapożyczyły z innych systemów wiele instytucji prawnych wywodzących się z prawa rzymskiego. Na pierwszy rzut oka podobieństwo ustaw chińskich do europejskich jest uderzające. Zdaje się więc, że uzasadniony jest pogląd, że poprzez modernizację swoich praw Chiny porzuciły swoje zwyczaje i zaczęły kopiować wzorce zachodnie. Tymczasem zaś nie jest powszechnie znany fakt, że Chiny nie tylko rozwinęły swoją własną kulturę (także prawną) zanim jeszcze zrobiła to republika rzymska, ale i że ta kultura wciąż ma silny wpływ na codzienne życie Chińczyków. A więc choć Chiny zapożyczyły regulacje prawne w formie tekstów prawnych, niekoniecznie skopiowały sposób ich stosowania w praktyce. Sytuacja ta może być źródłem problemów. W dzisiejszych czasach wiele przedsiębiorstw z Chin i Europy zawiera umowy i często decyduje, że w razie sporu właściwe dla rozstrzygnięcia będzie prawo chińskie. Różne rozumienie norm prawnych może wówczas prowadzić do nieporozumień lub wręcz wad prawnych.

Przedmiotem badań w niniejszym projekcie jest podwójna sprzedaż. Jest to sytuacja, w której sprzedawca sprzedaje tę samą rzecz dwóm (lub więcej) różnym kupującym. Powstaje pytanie, kto jest faktycznym właścicielem sprzedanej rzeczy. Czy jest to kupujący, który zapłacił cenę jako pierwszy; kupujący, który nabył rzecz fizycznie; kupujący, który podpisał umowę jako pierwszy, czy nawet ktoś inny?

Ze względu na fakt, że możliwe efekty prawne podwójnej sprzedaży mogą mieć decydujące znaczenie w międzynarodowym handlu, niniejszy projekt skupiał się będzie na regulacjach prawnych związanych właśnie z tą kwestią. Ten wycinek prawa jest też okazją do zaobserwowania ogólniejszych mechanizmów związanych z recepcją i ewolucją prawa. Celem badań jest bowiem analiza tego, czy Chińczycy rozumieją tak jak Europejczycy przejęte z zachodniej tradycji prawnej zasady przeniesienia własności – a jeśli nie, to jaki jest rodzaj i zakres różnic. Przyjęta hipoteza o istnieniu tych odmienności łączy się z przypisaniem kluczowej roli w ich wyjaśnianiu zarówno wpływom konfucjańskiej tradycji prawnej, jak i modyfikacjom chińskiej kultury prawnej pod silnym wpływem ideologii komunistycznej. Podczas trwania projektu analizowane będą nie tylko teksty prawne, ale i literatura na temat chińskiej kultury i tradycji prawnej, aby uchwycić kontekst konieczny dla interpretacji przepisów. Poza ustawami chińskimi zbadane zostaną także znaczące kodeksy europejskie, w celu zidentyfikowania wpływów zachodnich w chińskich tekstach. Natomiast analiza zachodniej literatury na temat recepcji praw w Chinach pozwoli na zaobserwowanie tego, jak zjawisko to postrzegane jest w Europie. Na końcu zostaną przestudiowane wyroki sądowe dotyczące podwójnej sprzedaży, aby określić jak chińskie sądy rozumieją tę instytucję mając jako podstawę swoją własną tradycję prawną.

Projekt może przyczynić się do lepszego rozumienia chińskiego podejścia do prawa, które nie jest szeroko znane w Europie. Może on także podnieść wiedzę o chińskiej kulturze prawnej, a tym samym pomóc unikać potencjalnych zagrożeń wynikających z wzajemnego niezrozumienia w międzynarodowych stosunkach z chińskimi partnerami. Wyniki projektu pozwolą również ocenić możliwość faktycznej komunikacji prawnej w zakresie prawa prywatnego między chińskimi i europejskimi prawnikami.